

*Szkoła Podstawowa nr 5
im. UNICEF w Turku*

*Program
wychowawczo-profilaktyczny*

Turek, dn. 12.09.2025

Spis treści

1. Podstawy prawne programu wychowawczo-profilaktycznego.....	2
2. Założenia ogólne.....	3
3. Diagnoza środowiska szkolnego. Identyfikacja problemów.....	6
4. Rekomendacje.....	12
5. Formy realizacji celów wychowawczo-profilaktycznych.....	13
6. Stałe wydarzenia i uroczystości o charakterze wychowawczym i kulturalnym.....	15
7. Realizowane programy wychowawczo-profilaktyczne, projekty, kampanie i akcje....	16
8. Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki do realizacji przez wychowawców - klasy I-III	19
9. Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki do realizacji przez wychowawców - klasy IV-VIII.....	21
10. Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego.....	26
11. Organizacja pomocy w sytuacjach zagrożenia.....	33
12. Formy i zasady nagradzania uczniów wyróżniających się swoim zachowaniem.....	33
13. Zachowania związane z nieprzestrzeganiem norm szkolnych - konsekwencje wychowawcze.....	34
14. Procedury postępowania w przypadku zagrożenia zdrowia i bezpieczeństwa oraz łamania obowiązujących regulaminów.....	36
15. Zasady ewaluacji	41

Podstawy prawne

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).*
- *Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).*
- *Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)*
- *Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r. poz. 2230).*
- *Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.).*
- *Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.).*
- *Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 172).*
- *Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 700).*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1604).*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.)*
- *Na kształt programu wychowawczo – profilaktycznego wpływ mają również dotychczasowe doświadczenia szkoły.*
- *Podstawą do podejmowanych działań jest diagnoza sytuacji wychowawczej, analiza mocnych i słabych społeczności szkolnej, czynników chroniących i czynników ryzyka.*
- *Program Wychowawczo – Profilaktyczny jest zgodny ze Statutem szkoły.*

Założenia ogólne

Wstęp

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 5 im. UNICEF w Turku budowany jest z udziałem nauczycieli, rodziców i uczniów na zasadach porozumienia w kwestii wartości, w oparciu o wyniki przeprowadzonej diagnozy.

Adresowany jest do całej społeczności szkolnej. Głównymi odbiorcami programu są uczniowie klas I – VIII, realizujący obowiązek szkolny w dwóch budynkach: na os. Wyzwolenia oraz przy ul. Broniewskiego.

W obecnym kształcie placówka, która powstała z połączenia sześcioklasowej Szkoły Podstawowej nr 5 i Gimnazjum nr 1, liczy ponad dziewięćset uczniów i osiemdziesięciu nauczycieli.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczną świadczą nauczyciele, nauczyciele-specjaliści, nauczyciele współorganizujący kształcenie, dwóch pedagogów logopeda i psycholog. Środowisko nauczycieli cechuje aktywność i innowacyjność dydaktyczno-wychowawcza.

Pracę kadry pedagogicznej wspierają pracownicy administracyjno-obługowi. Opieka medyczna świadczona jest w dwóch gabinetach pielęgniarstwa

Szkoła posiada dobrze wyposażoną bazę: boiska Orlik, cztery sale do ćwiczeń, dwie biblioteki, dwie czytelnie, dwie świetlice z pionami żywieniowymi. Nauka przebiega jednoznanowo.

"Piątka" cieszy się uznaniem w środowisku lokalnym, również dzieci spoza obwodu są do niej chętnie zapisywane przez rodziców.

1. **Podstawowym celem realizacji** szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, społecznej, duchowej/aksjologicznej oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym.
2. **Służy temu prowadzona przez szkołę działalność:**
 - wychowawcza
 - edukacyjna
 - informacyjna
 - profilaktyczna
3. **Podstawę podejmowanych działań wychowawczo-profilaktycznych stanowi zbiór fundamentalnych wartości** wskazanych przez społeczność szkolną w przeprowadzonych badaniach, są to:
 - prawda
 - zaufanie
 - sprawiedliwość
 - uczciwość
 - szczerść
 - tolerancja
 - zdrowie
 - bezpieczeństwo

- *przyjaźń*
- *miłość*
- *pozytywny stosunek do ludzi*
- *życie rodzinne*

4. **Absolwent naszej szkoły :**

- *Jest świadomy życiowej użyteczności zdobytej wiedzy i umiejętności przedmiotowych*
- *Jest ciekawy świata*
- *Dbą o bezpieczeństwo własne i innych*
- *Jest aktywny fizycznie*
- *Promuje zdrowy styl życia*
- *Nie ulega nałogom*
- *Potrafi stale się uczyć i doskonalić*
- *Twórczo myśli*
- *Posługuje się językami obcymi nowożytnymi*
- *Wykorzystuje najnowsze techniki multimedialne i świadomie korzysta z nowinek technicznych*
- *W swoim postępowaniu dąży do prawdy*
- *Zna historię i kulturę oraz tradycje swojego regionu i narodu*
- *Jest otwarty na europejski i światowe wartości kultury*
- *Jest uczciwy i prawy, jest altruistą*
- *Jest człowiekiem tolerancyjnym*
- *Jest kulturalny*
- *Potrafi skutecznie i porozumiewać się i nawiązywać relacje z rówieśnikami i znajomymi*
- *Potrafi rzetelnie pracować indywidualnie i w zespole*
- *Jest życzliwie nastawiony do świata i ludzi*
- *Jest zdolny do dokonywania właściwych wyborów*
- *W przemyślany sposób planuje i kieruje swoją karierą zawodową*

5. *Nasze działania profilaktyczne to **głównie profilaktyka uniwersalna**, skierowana do wszystkich członków społeczności szkolnej oraz selektywna do grup uczniów w większym stopniu zagrożonych wystąpieniem zachowań ryzykownych, problemów zdrowotnych i społecznych. Współpracujemy z poradniami specjalistycznymi (w zakresie profilaktyki wskazującej). Stosowne działania podejmujemy po wcześniejszej corocznej diagnozie problemów i zagrożeń.*

6. **Program jest adresowany do uczniów klas I-VIII szkoły podstawowej. Odbiorcami treści profilaktycznych programu są również rodzice i nauczyciele.**

7. **Realizatorami programu** są wszyscy wychowawcy klas, nauczyciele, katecheci, pedagodzy szkolni, psycholog, logopeda, pracownicy świetlicy, pielęgniarki, młodzieżowi liderzy, realizatorzy zewnętrzni (specjaliści z instytucji wspierających szkołę).

8. ***Działania wychowawczo - profilaktyczne są ustalane i konsultowane z rodzicami.*** Pierwotne i największe prawa do wychowania swoich dzieci posiadają rodzice. Nauczyciele jedynie wspierają rodziców w dziele wychowania. Kierunek działalności wychowawczej w szkole nie może być sprzeczny z wolą i przekonaniami rodziców. Rodzice współdziałają ze szkołą za pośrednictwem Rady Rodziców i klasowych rad rodziców.

9. ***Rodzice, jako członkowie społeczności szkolnej, biorą udział w wychowawczych zadaniach szkoły poprzez następujące działania:***

- *współtworzenie programu wychowawczo - profilaktycznego (rodzice wyrażają swoje uwagi w badaniach ankietowych, rozmowach z dyrekcją szkoły, nauczycielami, pedagogami, psychologiem)*
- *uczestniczenie w zebraniach i “dniach otwartych szkoły”*
- *udział w szkolnych spotkaniach poświęconych zagadnieniom wychowawczym (rodzice mogą proponować formy spotkań i osoby prowadzące)*
- *uczciwe i rzetelne informowanie wychowawców o stanie zdrowia dziecka i przyczynach jego nieobecności na zajęciach*
- *udział, w charakterze opiekuna, w wycieczkach szkolnych i imprezach organizowanych przez szkołę*
- *indywidualne konsultacje z wychowawcami i nauczycielami*
- *utrzymywanie systematycznego kontaktu z wychowawcą, w celu uzyskiwania rzetelnej informacji na temat swojego dziecka, jego zachowania, postępów w nauce i przyczyn trudności w szkole*
- *ponoszenie odpowiedzialności materialnej za umyślne zniszczenia i kradzieże dokonane w szkole przez własne dzieci.*

10. ***Aby właściwie wprowadzić uczniów w role społeczne, szkoła współpracuje z instytucjami środowiska lokalnego:***

- *Władze lokalne (Urząd Miejski, Urząd Gminy,)*
- *Wymiar sprawiedliwości (Sąd/ kuratorzy, Policja),*
- *Placówki kulturalne i oświatowe (Muzeum, Biblioteka Publiczna, MDK, Kino)*
- *Placówki oświatowe i opiekuńcze (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Wolontariatu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna*
- *Stowarzyszenia, kluby sportowe, placówki służby zdrowia*

Diagnoza środowiska szkolnego. Identyfikacja problemów

1. Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, czynników chroniących i ryzyka z uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych

2. Dokonując diagnozy wykorzystano:

- Wnioski ze sprawozdań pedagogów i psychologa
- Wnioski i rekomendacje z podsumowania realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej działań wychowawczo-profilaktycznych szkoły w I i II półroczu roku 2023/2024
- Ocenę stopnia realizacji dotychczasowego programu dokonaną przez zespół wychowawczo-profilaktyczny – 2023/2024
- Wyniki diagnozy zachowań problemowych występujących w środowisku uczniowskim – ankieta dla nauczycieli
- Wyniki diagnozy zagrożeń i potrzeb w zakresie działań wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzonej wśród rodziców
- Wyniki badania czynników ryzyka i czynników chroniących - ankieta dla rodziców uczniów klas VI-VIII
- Wyniki badania czynników ryzyka i czynników chroniących - ankieta dla uczniów klas VI-VIII
- Diagnozę aktywności wolnoczasowej uczniów poprzez wywiady z wychowawcami klas IV-VIII
- Wyniki obserwacji (zachowanie i relacje) uczniów w czasie zajęć
- profilaktycznych prowadzonych przez realizatorów z PTZN
- Analizę zasobów wychowawczo-profilaktycznych wynikających ze współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę (np. Ośrodek Wsparcia w MOPS, PTZN o/Turek, KPP w Turku, PSSE w Turku, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w UM, kuratorzy sądowi - wnioski pedagogów i psychologa).

2. Wnioski z diagnozy. Czynniki ryzyka, czynniki chroniące

MOCNE STRONY – czynniki chroniące	
<i>Klimat szkoły, bezpieczeństwo</i>	• Uczniowie twierdzą, że w szkole panuje przyjazna bądź raczej przyjazna atmosfera, czują się bezpiecznie a nauczyciele są pomocni i życzliwi • Zdecydowana większość uczniów deklaruje, że ich relacje z kolegami z klasy są bardzo dobre lub w miarę dobre • Uczniowie przestrzegają regulaminu korzystania z telefonów komórkowych

<i>Profilaktyka</i>	<i>Opracowywane są i propagowane procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń oraz w sytuacjach kryzysowych</i> <i>Wprowadzone zostały w szkole Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące dla wszystkich pracowników szkoły, wskazujące szczegółowo, jak i komu zgłaszać podejrzenie krzywdzenia dziecka oraz w jaki sposób podejmowana jest decyzja o interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich</i> <i>Korzystanie z telefonów komórkowych przez uczniów reguluje szkolny regulamin korzystania z telefonów komórkowych</i> <i>Wśród uczniów klas IV-VI dominuje brak zgody na propozycję skorzystania z papierosa lub e-papierosa</i> <i>Poczucie bezpieczeństwa uczniów jest duże</i> <i>Przestrzegane są prawa dziecka przez dorosłych w szkole</i> <i>Deklaratywnie uczniowie znają normy i zasady oraz konsekwencje ich łamania</i> <i>Większość rodziców zna zasady obowiązujące w klasie swego dziecka</i> <i>Szkoła podejmuje odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji i nietolerancji</i> <i>Szkoła wyposaża dzieci w wiedzę dotyczącą sposobów postępowania w sytuacjach zagrożenia</i> <i>Brak akceptacji nauczycieli dla przemocy</i> <i>Szkoła organizuje spotkania profilaktyczne i informacyjne ze specjalistami na temat zapobiegania przemocy domowej i rówieśniczej</i> <i>Szkoła prowadzi spotkania profilaktyczne i informacyjne na temat zasad odpowiedzialnego korzystania z Internetu i telefonii komórkowej. Podejmuje interwencje w każdym przypadku ujawnienia cyberprzemocy</i> <i>Szkoła prowadzi spotkania profilaktyczne i informacyjne dla uczniów i rodziców na temat szkodliwości napojów energetyzujących, alkoholu, narkotyków i leków</i>
<i>Promowanie zdrowego stylu życia</i>	<i>Szkoła realizuje zadania promujące zdrowie we wszystkich aspektach (popularyzuje aktywne sposoby czasu wolnego, propaguje zdrowy i aktywny styl życia, prowadzi edukację prozdrowotną, wzbogaca wiedzę i umiejętności uczniów w zakresie profilaktyki, wcześniej diagnozuje zagrożenia i przeciwdziała im, uświadamia współzależność pomiędzy zdrowiem fizycznym i psychicznym, uświadamia odpowiedzialność za ochronę własnego zdrowia, wdraża do przestrzegania zasad higieny osobistej i troski o własne zdrowie), zabezpiecza doraźną pomoc medyczną.</i> <i>Współpracuje z instytucjami wspierającymi bezpieczeństwo i ochronę dzieci (policją</i>

	<i>i strażą pożarną) oraz lekarzami specjalistami i pracownikami służby zdrowia z naszego miasta.</i> • <i>Szkoła prowadzi profilaktykę uzależnień: organizuje wywiady profilaktyczne dla rodziców oraz warsztaty prowadzone przez specjalistów, bierze udział w realizacji licznych programów profilaktycznych.</i> • <i>W zakresie profilaktyki współpracuje z wieloma instytucjami</i> • <i>Poprawiła się aktywność uczniów na lekcji wychowania fizycznego</i>
<i>Zajęcia pozalekcyjne, pozaszkolne, czas wolny, rozwijanie zainteresowań</i>	• <i>Oferta zajęć pozalekcyjnych w mieście jest różnorodna np.: zajęcia sportowe, muzyczne, zajęcia artystyczne, harcerstwo, wolontariat</i> • <i>Szkoła również organizuje i propaguje alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego</i> • <i>Organizowane są liczne wycieczki, rajdy, wyjścia do instytucji kulturalno-oświatowych, dzięki którym uczniowie poznają pozytywne wzorce spędzania czasu, a jednocześnie mają możliwość lepszej integracji z zespołem klasowym, rówieśniczym</i> • <i>Zajęcia dodatkowe w szkole w miarę możliwości finansowych są dostosowane do potrzeb i zainteresowań uczniów</i> • <i>Większość uczniów klas młodszych i uczniów klas IV – VI uczestniczy w różnych zorganizowanych formach aktywności wolnoczasowej nie tylko w szkole (mniej korzystnie wygląda to w przypadku uczniów klas VII-VIII)</i> • <i>Poprawiło się czytelnictwo</i>
<i>Wolontariat, działalność charytatywna</i>	• <i>W szkole sprawnie działa wolontariat</i> • <i>Bardzo dobra jest współpraca z MOPS i OSP Turek</i> • <i>Nauczyciele i rodzice inicjują akcje charytatywne (zbiórka baterii, Turkowska Paczka, szkolna paczka świąteczna, zbiórki pieniędzy dla potrzebujących wsparcia, karmy dla zwierząt – zbiórka kasztanów itp)</i>
<i>Pomoc psychologiczno-pedagogiczna</i>	• <i>Organizuje się różne zajęcia: korekcyjno- kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, dydaktyczno-wyrównawcze oraz rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne,</i> • <i>W szkole zatrudnieni są: psycholog, logopeda i dwóch pedagogów, realizowane są działania pedagoga specjalnego, a uczniowie z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, u których wskazano wsparcie nauczyciela współorganizującego kształcenie, otrzymują takie wsparcie</i> • <i>Zajęciami pozalekcyjnymi w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej objęta jest duża liczba uczniów</i> • <i>Na bieżąco uczniowie są obejmowani wsparciem, którego celem jest rozwijanie empatii i wrażliwości na dobro drugiego ucznia.</i>
<i>Współpraca z rodzicami</i>	• <i>Rodzice współpracują ze szkołą, uczestniczą w zebraniach, wywiadówkach, komunikują się za pomocą Librusa, biorą udział w piknikach rodzinnych i festynach, warsztatach świątecznych, organizacji imprez szkolnych,</i>

	• Rodzice współuczestniczą w formułowaniu celów wychowawczo-profilaktycznych, biorąc udział w badaniach ankietowych i zgłaszając swoje sugestie w trakcie bezpośrednich spotkań rozmów z dyrekcją szkoły i pozostałymi nauczycielami • Korzystają z wsparcia wychowawców, pedagogów i psychologa • Uczestniczą w warsztatach profilaktycznych organizowanych przez szkołę
Współpraca z realizatorami zewnętrznymi	• Szkoła współpracuje z wieloma instytucjami, które wspierają działalność wychowawczo-profilaktyczną: MOPS Turek, PCPR Turek, Ośrodkiem Wsparcia, PTZN o/Turek, PSSE w Turku, Strażą Pożarną i Policją, Wydziałem Spraw Społecznych UM, TPD o/Turek, Sąd.

WYSTĘPUJĄCE TRUDNOŚCI, PROBLEMY – czynniki ryzyka	
<i>Problemy dotyczące zagrożenia dla dojrzwania fizycznego, emocjonalnego i społecznego</i>	• <i>Utrzymujące się bierne formy spędzania czasu wolnego: Internet, gry komputerowe, telewizja, telefon (co piąty uczeń)</i> • <i>Część uczniów wciąż nie spożywa śniadań</i> • <i>Wśród uczniów klas VII-VIII zdarza się sięganie po alkohol, papierosy, e-papierosy, niektórzy uczniowie przyznają, że robili to sami lub byli obserwatorami korzystania z tych środków przez rówieśników.</i> • <i>W przypadku części uczniów występuje brak rzetelnej wiedzy nt. skutków spożywania alkoholu i używania środków psychoaktywnych</i> • <i>Co 4 uczeń klas VI-VIII, uważa, że tylko niektóre narkotyki/dopalacze są niebezpieczne, a co niektórzy nie mają wiedzy na temat ich szkodliwości</i> • <i>Duża jest popularność napojów energetyzujących – pomimo zakazu ustawowego i stosowanej profilaktyki</i> • <i>Mimo że w porównaniu z wcześniejszymi diagnozami uczniowie w większym zakresie kontaktują się ze sobą w świecie realnym, to komunikacja za pośrednictwem smartfonów wciąż występuje i w przypadku niektórych uczniów jest jedynym sposobem na kontakty społeczne poza szkołą</i> • <i>Aktywność w Internecie, mediach społecznościowych bez kontroli rodzicielskiej jest dużym czynnikiem ryzyka</i> • <i>Aktywność internetowa wskazywana jest na równi z innymi aktywnościami, w przypadku niektórych uczniów jest aktywnością dominującą. Uczniowie rezygnują z realnych zajęć kosztem gier komputerowych, rozmów przez Internet</i> • <i>Uczniowie komunikują się z osobami poznanymi w Internecie</i> • <i>Uczniowie korzystający z Internetu narażeni są na zagrożenia współczesnego świata: cyberprzemoc, fonoholizm, hejt, werbowanie do cyberprzestępczości w zamian za pieniądze</i> • <i>Zdarza się, że korzystanie z portali społecznościowych jest niezgodne z zasadami, regulaminami (np. zawyżanie wieku przy zakładaniu kont w przypadku uczniów młodszych)</i> • <i>Rodzice nie zawsze są świadomi tego, co ich dziecko robi w Internecie (z kim się komunikuje, co udostępnia)</i> • <i>Zauważa się problem braku akceptacji przez rówieśników zwłaszcza w klasach VII - VIII</i> • <i>Uczniowie wciąż nie korzystają z konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, czasami wynika to z braku umiejętności, czasami z dużej impulsywności</i> • <i>Nie radzą sobie ze złością</i> • <i>Pojawiają się różne formy agresywnego zachowania, (agresja fizyczna, ataki słowne, hejt w Internecie)</i> • <i>Zdarzają się niewłaściwe reakcje uczniów na stres (agresja, autoagresja)</i> • <i>Popularne jest oglądanie filmów, seriali i programów oraz korzystanie z gier przeznaczonych dla osób dorosłych</i>

	• <i>Zauważono pojedyncze przypadki wykluczenia dzieci w klasie</i> • <i>Niska samoocena niektórych dzieci</i> • <i>Rośnie liczba dzieci z deficytami rozwojowymi, trudnościami w nauce</i> • <i>Nadmierne, wygórowane ambicje mogą wywoływać lęki u niektórych uczniów (np. rywalizacja o stypendium)</i>
--	--

2. Rekomendacje do programu.

Działania wychowawczo-profilaktyczne realizowane będą w czterech głównych obszarach

- *Zdrowie - edukacja zdrowotna*
- *Relacje- kształtowanie postaw społecznych*
- *Kultura-wartości, normy, wzory zachowań*
- *Bezpieczeństwo - profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)*

Dla powyższych obszarów wskazano zadania priorytetowe, które są odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby społeczności szkolnej:

- 1) *Wprowadzenie uczniów w świat wartości i wychowanie zmierzające do osiągnięcia ludzkiej dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno są kluczowymi zadaniami naszych oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych.*
- 2) *Uczniowie zachowują się ryzykownie, ponieważ wciąż zbyt mało wiedzą o mechanizmach i następstwach tych zachowań, dlatego edukacja w tym zakresie będzie jednym z kluczowych elementów profilaktyki (sięganie po papierosy, alkohol, narkotyki, ryzykowne zachowanie w Internecie, nadmierne korzystanie ze smartfonów, fonoholizm, cyberprzemoc)*
- 3) *Zachowania ryzykowne pojawiają się też jako skutek braku wielu umiejętności niezbędnych w życiu społecznym. Wyposażanie dzieci/młodzieży w kompetencje emocjonalno-społeczne będzie więc w dalszym ciągu przedmiotem naszych oddziaływań. (Komunikacja interpersonalna, radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych, rozpoznawanie i nazywanie emocji, radzenie sobie z emocjami, asertywność, umiejętność podejmowania decyzji)*
- 4) *Pojawiające się coraz częściej problemy w sferze psychicznej wymagają szerszej edukacji uczniów w zakresie rozpoznawania swoich stanów emocjonalnych oraz wskazywania im, gdzie należy szukać pomocy w problemach natury psychicznej.*
- 5) *W celu wzmocnienia dobrego samopoczucia uczniów, zapobiegania wykluczeniu realizowane będą w dalszym ciągu zadania w zakresie pracy nad relacjami w poszczególnych zespołach klasowych, różnego rodzaju zajęcia integracyjne, warsztaty, wycieczki, rajdy, imprezy klasowe.*
- 6) *Podejmowane będą działania związane z łagodzeniem skutków kryzysu wojennego – adresowane m.in. do uczniów z Ukrainy – praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego i języka obcego.*
- 7) *Kontynuować będziemy działania związane z propagowaniem zdrowego stylu życia w zakresie nawyków żywieniowych i aktywności fizycznej, z wskazywaniem konstruktywnych form spędzania czasu wolnego*
- 8) *Uczniowie są poinformowani o szkodliwości używania napojów energetyzujących, ale nie wszyscy internalizują zasadę niesięgania po tego rodzaju napoje. Zadaniem realizatorów programu będzie próba przekonania uczniów, że nie warto ich spożywać.*
- 9) *W dalszym ciągu propagować będziemy wycieczki i wyjazdy szkolne bez "fast fooda", by w końcowym etapie realizacji programu uzyskać wynik zerowy - każda wycieczka*

bez fast fooda. (W tej chwili nadal nie wszyscy dorośli przyjmują postawę zdecydowanego braku zgody na spożywanie tego rodzaju posiłków w trakcie wycieczek), rozważymy możliwość wzmocnienia pozytywnych postaw w tym obszarze poprzez nagradzanie działań pożądanych

10) Współpraca szkoły z rodzicami w zakresie wychowania i profilaktyki realizowana będzie poprzez udział rodziców w uroczystościach, wycieczkach, imprezach, poprzez doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców w trakcie organizowanych przez szkołę warsztatów, spotkań i wywiadówek profilaktycznych. W profilaktycznych działaniach informacyjnych adresowanych do rodziców korzystać będziemy też z możliwości internetowego przepływu informacji i innych technologii cyfrowych.

11) Rozwijanie przez nauczycieli swoich umiejętności wychowawczych i kwalifikacji zdobytych podczas szkoleń będzie miało wpływ na poszerzenie oferty działań wychowawczo-profilaktycznych.

Tabela przedstawia działania wychowawczo–profilaktycznych na kolejny rok szkolny, uwzględniając wyniki ewaluacji oraz analiz ankiet dotyczących problemów alkoholizmu, narkomanii, relacji z otoczeniem, kontakty z rodzicami oraz kontaktów z wychowawcą.

Zdrowie – edukacja zdrowotna				
Cel szczegółowy	Zadania	Działania	Odpowiedzialni	Termin
Wzmacnianie świadomości uczniów w zakresie skutków uzależnień	Edukacja w obszarze alkoholu, narkotyków, nikotyny, e-papierosów i energetyków	- Warsztaty i prelekcje z psychologami, terapeutami, lekarzami - Spotkania z osobami, które wyszły z uzależnienia - Kampanie szkolne („Moda na zdrowie”) - Lekcje nt. szkodliwości e-papierosów i dopalaczy	Wychowawcy, pedagog, psycholog, instytucje zewnętrzne	Cały rok
Promowanie zdrowia psychicznego i dobrostanu	Wzmacnianie odporności psychicznej uczniów	- Warsztaty antystresowe - Zajęcia nt. zdrowego stylu życia (sen, dieta, ruch)	Psycholog, pedagog, wychowawcy	Cały rok

		- Współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i specjalistami		
Bezpieczeństwo - profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)				
Kształtowanie bezpiecznych i odpowiedzialnych postaw wobec technologii cyfrowych	Profilaktyka cyberprzemocy i higiena cyfrowa	- Lekcje wychowawcze nt. hejtu, ochrony danych, prywatności - Lekcje o higienie cyfrowej - Spotkania dla rodziców podczas wywiadówek	Wychowawcy, pedagog, psycholog, zaproszeni specjaliści	Cały rok
Relacje- kształtowanie postaw społecznych				
Rozwijanie kompetencji społecznych	Nauka komunikacji, radzenia sobie ze stresem i emocjami	- Zajęcia z komunikacji bez przemocy - Elementy treningu umiejętności społecznych na zajęciach dodatkowych - Zajęcia integracyjne w klasach	Wychowawcy, psycholog, pedagog,	Cały rok
Zwiększenie współpracy z rodzicami	Wzmacnianie zaangażowania i świadomości rodziców	- Spotkania edukacyjne dla rodziców nt. uzależnień i cyberzagrożeń - Regularne newslettery - Angażowanie rodziców w	Dyrekcja, wychowawcy	Cały rok

		projekty klasowe i szkolne - Kontakty z rodzicami w sprawach ich dzieci		
Rozwój kompetencji wychowawczych nauczycieli	Podnoszenie kwalifikacji kadry	- Szkolenia z komunikacji z uczniami i rodzicami - Wymiana dobrych praktyk w ramach rady pedagogicznej	Dyrekcja, Rada Pedagogiczna, instytucje szkoleniowe	Zgodnie z planem

Zadania te realizowane będą poprzez działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną, i profilaktyczną.

Formy realizacji celów wychowawczo-profilaktycznych

- *Lekcje wychowawcze*
- *Lekcje przedmiotowe*
- *Zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia (zajęcia artystyczne, sportowe, kółka zainteresowań)*
- *Imprezy i uroczystości szkolne, apele, festyny, festyny rodzinne*
- *Wycieczki, biwaki, zielone szkoły, rajdy rowerowe i piesze*
- *Zawody sportowe*
- *Radio szkolne*
- *Chór szkolny*
- *Działalność wolontariatu*
- *Wspólne (klasowe, grupowe) czytanie książek, słuchanie muzyki i koncertów, oglądanie filmów, udział w spektaklach (także online)*
- *Grupowe spotkania z książką jako sposób na integrację oraz antidotum na problemy związane m.in. ze skutkami pandemii*
- **Udział uczniów w imprezach i uroczystościach** środowiskowych, aktywny udział w kulturze
- **Warsztaty psychoedukacyjne** w zakresie doskonalenia umiejętności psychospołecznych uczniów, prowadzone przez pedagoga, psychologa, specjalistów spoza szkoły

- **Szkolenia, warsztaty, wywiadowki profilaktyczne dla rodziców** - mające na celu poszerzenie wiedzy rodziców na temat prawidłowości rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych oraz wzmacniania ich kompetencji wychowawczych
- **Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i ich rodziców** w przypadku używania środków psychoaktywnych (spotkania, rozmowy, porady)
- Warsztaty psychoedukacyjne podnoszące kompetencje wychowawcze
- Kontakt osobisty, telefoniczny lub poprzez aplikację Teams
- **Zapoznanie społeczności szkolnej (rodziców, wszystkich nauczycieli z Procedurami Postępowania** nauczycieli oraz metodami współpracy szkoły z Policją w sytuacjach zagrożenia (zawartymi w Statucie Szkoły) - **zamieszczenie informacji na stronie szkoły**
- **Spotkania z przedstawicielami** Policji, Sądu, przekazanie informacji uczniom i ich rodzicom oraz nauczycielom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem obowiązujących przepisów (odpowiedzialność prawna nieletnich)
- **Udział nauczycieli w doskonaleniu zawodowym** w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego
- **Realizacja programów profilaktycznych i promocji zdrowia** wśród uczniów oraz ich rodziców

Stale wydarzenia i uroczystości o charakterze wychowawczym i kulturalnym

UROCZYSTOŚĆ	TERMIN REALIZACJI
Uroczystość rozpoczęcia roku szkolnego Rocznicą wybuchu II wojny światowej Narodowe czytanie Rocznicą agresji armii sowieckiej na Polskę Sprzątanie Świata Dzień bez Samochodu Europejski Tydzień Sportu Dzień Chłopca Pasowanie uczniów klas pierwszych Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania	wrzesień
Dzień Edukacji Narodowej Dzień Papieski Międzynarodowy Dzień bez Przemocy Europejski Tydzień Kodowania	październik
Wszystkich Świętych Bieg Pamięci Święto Niepodległości Międzynarodowy Dzień Tolerancji Dzień Życzliwości Tydzień Edukacji Globalnej Święto Patrona Szkoły Andrzejki, dyskoteka Jesienne spotkanie z poezją i muzyką Światowy Dzień Tabliczki Mnożenia Światowy Dzień Rzucania Palenia	listopad
Światowy Dzień AIDS Mikołajki Tradycje świąt Bożego Narodzenia Jasełka Festyn rodzinny Zdrowie pod choinkę	grudzień
Dzień Babci i Dziadka Zabawa choinkowa Bal klas VIII Rocznicą wyzwolenia Turku Bezpieczne ferie	styczeń
Tydzień Bezpiecznego Internetu Szkolne Święto Matematyki Tydzień Języka Ojczystego Walentynki/ Bezpieczne Walentynki	luty
Dzień Kobiet Pierwszy Dzień Wiosny Szkolne Święto Matematyki Międzynarodowy Dzień Teatru	marzec
Międzynarodowy Dzień Ziemi Tydzień Promocji Zdrowia Akcja Żonkil	kwiecień

<i>Dzień Pamięci Ofiar Katyńskich</i>	
<i>Święto Flagi</i> <i>Święto Konstytucji 3 Maja</i> <i>Tydzień Języków Obcych</i> <i>Światowy Dzień Pszczół</i> <i>Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS</i> <i>Światowy Dzień bez Tytoniu</i>	maj
<i>Dzień Dziecka i Rodziny</i> <i>Bezpieczne wakacje</i> <i>Uroczyste Zakończenie Roku Szkolnego</i>	czerwiec

Realizowane programy wychowawczo-profilaktyczne, projekty, kampanie i akcje:

PROGRAM	CHARAKTERYSTYKA
<i>Profilaktyka związana z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi</i>	3 czwartek listopada- Światowy Dzień Rzucania Palenia 31 maja- Światowy Dzień bez Tytoniu Odbiorcy: cała społeczność szkolna wraz z rodzicami
<i>Bieg po zdrowie – uczniowie klas IV szkół podstawowych</i>	<i>Program profilaktyczny - profilaktyka palenia, Odbiorcy: Uczniowie klas IV i ich rodzice)</i>
<i>Unplugged</i>	Program profilaktyki uniwersalnej adresowany do uczniów w wieku 12–14 lat Cel: ograniczanie inicjacji używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki),
<i>Smak życia, czyli debata o dopalaczach</i>	Profilaktyka używania substancji psychoaktywnych Odbiorcy: uczniowie klas VII-VIII
<i>Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS</i>	Światowy Dzień AIDS - 1 grudnia Bezpieczne Walentynki - luty Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS - 3 niedziela maja Realizowany w klasach VII-VIII
<i>Trzymaj Formę</i>	Inicjatywa propagująca zdrowy styl życia: zbilansowane odżywianie i regularną aktywność fizyczną Odbiorcy: uczniowie klas V- VIII
<i>Spójrz inaczej</i>	Program wychowawczo-profilaktyczny dotyczący całego procesu powstawania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży (agresja, przemoc, używanie alkoholu i narkotyków) Odbiorcy: uczniowie klas I-VIII
<i>Porozumienie bez przemocy. Język żyrafy</i>	Popularyzacja sposobu porozumiewania się bez agresji, opartego na obserwacjach, umiejętnym wyrażaniu emocji i informowaniu o swoich potrzebach Odbiorcy: cała społeczność szkolna
<i>Świat się zmienia - a my z nim!</i>	<i>Projekt, którego celem jest popularyzacja</i>

	zagadnień Edukacji Globalnej, z naciskiem na tematykę praw człowieka, pokoju oraz wojny, w tym migracji przymusowych, a także promowanie refleksyjnych postaw w społeczności lokalnej Współpraca ze stowarzyszeniem „Jeden świat” Odbiorcy: cała społeczność szkolna
Integracja i tolerancja	Bajki terapeutyczne Odbiorcy: uczniowie klas I - III
Szkoła Promująca Zdrowie	Promocja zdrowia w holistycznym ujęciu. Odbiorcy: cała społeczność szkolna
Owoce i warzywa w szkole, Szlanka mleka w szkole	Program kształtujący dobre nawyki żywieniowe poprzez promowanie spożycia mleka oraz owoców i warzyw Odbiorcy: uczniowie klas młodszych
Żyj bezpiecznie i zdrowo	Promowanie zachowań prozdrowotnych i dobrych nawyków żywieniowych Odbiorcy: uczniowie klas I-III
Światowy Dzień Zdrowia	Działania zgodne z hasłem Światowej Organizacji Zdrowia Odbiorcy: cała społeczność szkolna
Zdrowo jem, więcej wiem	Promowanie zachowań prozdrowotnych Odbiorcy: uczniowie klas I-III
Zdrowie i my	Innowacja pedagogiczna dotycząca kształtowania postaw prozdrowotnych. Realizator: wychowawca – autor innowacji oraz jego klasa VI Odbiorcy: klasa realizująca oraz społeczność szkolna
Zdrowie pod choinkę	Rodzinny festyn zdrowotny Odbiorcy: cała społeczność szkolna i lokalna
Bezpiecznie w rodzinie. Bliżej siebie.	Warsztaty Odbiorca: grupa terapeutyczno-edukacyjna w szkole
Jak budować dobre relacje z dzieckiem	Szkoła dla rodziców i wychowawców - warsztaty dla rodziców i nauczycieli w sali konferencyjnej MOPS
Owce w sieci	Filmy - Zapoznanie z zasadami umożliwiającymi bezpieczne korzystanie z Internetu Odbiorcy: uczniowie klas I-IV
Nakrętka Sprzątanie Świata Akcje UNICEF Prezent pod choinkę	Akcje prospołeczne, proekologiczne Odbiorcy: cała społeczność szkolna
Bezpieczne ferie, bezpieczne wakacje	Działania zapoznające z zasadami bezpiecznego zachowania się w czasie ferii i wakacji Odbiorcy: wszyscy uczniowie
Akademia Bezpiecznego Puchatka	Działania zapoznające z zasadami ogólnie pojętego bezpieczeństwa

	<i>Odbiorcy: uczniowie klas młodszych</i>
<i>Niosę Pomoc</i>	<i>Program PAH kształtujący postawy prospołeczne Odbiorcy: uczniowie klas IV-VIII</i>
<i>Globalnie i krytycznie</i>	<i>Program PAH, który pozwala lepiej zrozumieć otaczający świat i krytycznie podchodzić do informacji o aktualnych wydarzeniach globalnych tj.: zmiany klimatu, migracje czy rasizm Odbiorcy: cała społeczność szkolna</i>
<i>Profilaktyka próchnicy zębów i chorób przyzębia</i>	<i>Działania higienistki szkolnej</i>
<i>Zapobieganie chorobom zakaźnym i zakażeniom (grypa, meningokoki, wszawica, świerzb) Nie! Dla meningokoków</i>	<i>Działania higienistki szkolnej Zapoznanie uczniów z zasadami zapobiegania zakażeniom</i>
<i>Z medycyną na ty</i>	<i>Spotkania z lekarzami – specjalistami</i>
<i>Tydzień dla kobiet</i>	<i>Spotkania uczennic klas VII ze specjalistami z zakresu zdrowia psychicznego, odżywiania, przeciwdziałania przemocy wobec kobiet oraz samoobrony</i>
<i>Tolerancja - Każdy inny, wszyscy równi</i>	<i>Warsztaty profilaktyczne dla uczniów klas V-VIII</i>
<i>Energetyki nie dodają skrzydeł!</i>	<i>Warsztaty profilaktyczne dla uczniów klas V-VIII</i>
<i>Bądź bezpieczny w Internecie</i>	<i>Warsztaty profilaktyczne dla uczniów klas III</i>
<i>W tym roku przystąpiono do ogólnopolskiego programu "Godzina dla MŁODYCH GŁÓW" - cała społeczność szkolna</i>	

Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki do realizacji przez wychowawców

Tabela nr 1. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III

OBSZAR	ZADANIA - KLASY I-III
Zdrowie - edukacja zdrowotna	• zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • zapoznanie z zasadami zbilansowanej diety, higieny osobistej, aktywności fizycznej, higieny snu i wypoczynku • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo- skutkowego; • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki • edukacja w zakresie zasad higieny
Relacje- kształtowanie postaw społecznych	• kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; • rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; • kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, w tym doświadczającym negatywnych skutków (fizycznych i psychicznych) choroby wywołanej covid, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów • uwrażliwianie na bieżące symptomy choroby
Kultura- wartości, normy, wzory zachowań	• kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, • określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, • uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność jako czynnik chroniący przed negatywnymi skutkami izolacji społecznej; • kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi

	<i>i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci;</i> <i>kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji;</i> <i>inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia;</i> <i>przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów;</i> <i>przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań;</i> <i>wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną;</i> <i>kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji;</i> <i>kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania;</i> <i>kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.</i>
<i>Bezpieczeństwo</i> <i>- profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</i>	<i>zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych,</i> <i>kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych,</i> <i>uczenie roztropnego korzystania z narzędzi i zasobów cyfrowych: kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów,</i> <i>przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach,</i> <i>przygotowanie do bezpiecznego poruszania się po drodze (przejścia dla pieszych, jazda na rowerze, rolkach, hulajnodze),</i> <i>zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym;</i> <i>kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie,</i> <i>w miejscu nauki i zabawy,</i> <i>wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.</i>

Tabela nr 2. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV-VIII

OBSZAR	ZADANIA			
	KLASA IV	V	VI	VII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. Kształtowanie świadomości w zakresie zdrowia psychicznego uczniów oraz pokazanie jak je chronić i o nie dbać. Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia Zapoznanie z zasadami zbilansowanej diety, higieny osobistej, aktywności fizycznej, higieny snu i wypoczynku	Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. Kształtowanie świadomości w zakresie zdrowia psychicznego uczniów oraz pokazanie jak je chronić i o nie dbać. Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości. Zapoznanie z zasadami zbilansowanej diety, higieny osobistej, aktywności fizycznej, higieny snu i wypoczynku	Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. Kształtowanie świadomości w zakresie zdrowia psychicznego uczniów oraz pokazanie jak je chronić i o nie dbać. Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego. Zapoznanie z zasadami zbilansowanej diety, higieny osobistej, aktywności fizycznej, higieny snu i wypoczynku	Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. Kształtowanie świadomości w zakresie zdrowia psychicznego uczniów oraz pokazanie jak je chronić i o nie dbać. Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania Zapoznanie z zasadami zbilansowanej diety, higieny osobistej, aktywności fizycznej, higieny snu i wypoczynku

	snu i wypoczynku			
--	------------------	--	--	--

OBSZAR	ZADANIA			
	KLASA IV	V	VI	VII
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób (empatia). Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej. Sztuka bycia asertywnym.	Rozwijanie umiejętności rozumienia innych (empatia), która sprzyja efektywnej współpracy. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów. Sztuka bycia asertywnym.	Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (empatia, wolontariat). Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. Rozwijanie samorządności. Kultura konwersacji w momencie konfliktu. Rozwijanie umiejętności budowania dobrych relacji nastolatka z rodzicem. Świat wartości w życiu młodego	Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (empatia, wolontariat) Kultura konwersacji w momencie konfliktu Rozwijanie umiejętności budowania dobrych relacji nastolatka z rodzicem. Świat wartości w życiu młodego człowieka. Sztuka bycia asertywnym.

			człowieka. Sztuka bycia asertywnym.	
--	--	--	---	--

OBSZAR	ZADANIA		VI	VII
	KLASA IV	V		
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, dobra, sprawiedliwego traktowania. Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze	Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca	Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego	Tolerancja - kształtowanie u uczniów tolerancji wobec odmienności kulturowej, etnicznej, społecznej i religijnej – rozwijanie kompetencji kulturowych i międzykulturowych, kształtowanie wrażliwości międzykulturowej i rozwijanie inteligencji emocjonalnej. Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.

OBSZAR	ZADANIA			
	KLASA IV	V	VI	VII
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi. Ukazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Przygotowanie do bezpiecznego poruszania się po drodze (przejścia dla pieszych, jazda na rowerze, rolkach, hulajnodze).	Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu. Ukazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Przygotowanie do bezpiecznego poruszania się po drodze (przejścia dla pieszych, jazda na rowerze, rolkach, hulajnodze).	Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci. Ukazanie alternatywnych, konstruktywnych form spędzania czasu wolnego. Przygotowanie do bezpiecznego poruszania się po drodze (przejścia dla pieszych, jazda na rowerze, rolkach, hulajnodze).	Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe? Ukazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Przygotowanie do bezpiecznego poruszania się po drodze (przejścia dla pieszych, jazda na rowerze, rolkach, hulajnodze).

Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego

Tabela nr 1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE. UCZEŃ
Edukacja wczesnoszkolna	• dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; • ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; • posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; • posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; • reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; • wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; • przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; • ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. Internet; • ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka;
Informatyka	• w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	• analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; • uzasadnia konieczność ochrony przyrody; • opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;
Wychowanie fizyczne	• opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; • opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; • opisuje zasady zdrowego odżywiania; • przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; • przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; • omawia sposoby redukowania nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; • wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; • wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
WOS	• rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; • podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; • uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
Przyroda	• kształtuje umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; • doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie;

	• <i>poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;</i>
Edukacja dla bezpieczeństwa	• <i>wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie;</i> • <i>wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków;</i> • <i>odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu;</i> • <i>omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu;</i> • <i>dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie);</i> • <i>wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; — ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia;</i> • <i>ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);</i>
Technika	• <i>przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska;</i> • <i>kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;</i>
Wychowanie do życia w rodzinie	• <i>radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;</i>
Chemia	• <i>odpowiedzialnie projektuje i przeprowadza doświadczenia chemiczne, mając na względzie zdrowie, zarówno swoje i innych uczestników zajęć.</i>

Tabela nr 2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE. UCZEŃ
Edukacja wczesnoszkolna	• <i>identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach;</i> • <i>przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;</i> • <i>współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię;</i> • <i>dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory;</i> • <i>dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności;</i> • <i>odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo;</i> • <i>ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot;</i> • <i>szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem</i>

	werbalnym i niewerbalnym; - uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; - wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; - wchodzi w relacje z innymi osobami (równieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; - naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; - przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem
Informatyka	- uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; - identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
Biologia	prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Wychowanie fizyczne	- uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; - pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; - wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; - wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; - omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; - identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; - wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; - wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; - współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; - motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
WOS	- współpracuje z innymi; - dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; - wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; - uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania); - przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji kształtowania swojego wizerunku; - wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; - rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji;

	• rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; • przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
Język polski	• kształci postawę szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; • rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; • jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy; • jest świadomym odbiorcą kultury
Przyroda	• zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; • doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
Wychowanie do życia w rodzinie	• zna i stosuje zasady savoir-vivre'u w różnych sytuacjach społecznych; • rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; • kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; • bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; • ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;

Tabela nr 3. **Kultura – wartości, normy i wzory zachowań**

PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE. UCZEŃ
Edukacja wczesnoszkolna	• ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przepraszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne; • szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; • określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; • odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; • odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;
Język polski	• kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; • rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; • kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; • rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych;

	• rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; • rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; • rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzośłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; • kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania;
Historia	• poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; • zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje; • zna i kultywuje tradycje rodzinne;
Muzyka	• poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; • zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; • zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; • uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); • angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; • uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; • stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
WOS	• uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; • podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; • wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; • uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); • rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; • planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy;
Przyroda	• kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;
Biologia	• prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Geografia	• łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; • przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; • rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej,

	wspólnotowej i obywatelskiej; • ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); • kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; • rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno- kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; • przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;
Plastyka	• zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); • zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
Informatyka	• kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; • postępuje etycznie w pracy z informacjami;
Wychowanie do życia w rodzinie	• jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;

Tabela nr 4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE. UCZEŃ
Edukacja wczesnoszkolna	• wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; • rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; • stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; • ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; • stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, stosuje zasady netykiety; • rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet
Informatyka	• rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet; przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie; • uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; • wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich;

	• stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; • ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Wychowanie fizyczne	• omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; • omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu • wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; • wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; • wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu; • omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia;
Technika	• przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; • analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Edukacja dla bezpieczeństwa	• wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); • wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; • rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; • omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
Wychowanie do życia w rodzinie	• świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;
Chemia	• bezpiecznie posługuje się prostym sprzętem laboratoryjnym i podstawowymi odczynnikami chemicznymi; • przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Organizacja pomocy w sytuacjach zagrożenia

SYTUACJE ZAGROŻENIA	FORMY POMOCY WYCHOWAWCZEJ
<i>Problemy w nauce</i>	• zajęcia wyrównawcze • pomoc wewnątrzklasowa (koleżeńska) • pomoc ze strony nauczycieli przedmiotu • współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną • pomoc psychologiczno-pedagogiczna
<i>Dziecko w rodzinie problemowej (alkohol, przemoc)</i>	• profilaktyka uzależnień na lekcjach wychowawczych (programy profilaktyczne, filmy) • współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym „Niebieska karta”, z kuratorami sądowymi • współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną • obserwacja i każdorazowe udzielanie wsparcia
<i>Strata rodzica/opiekuna</i>	• obserwacja i każdorazowe udzielanie wsparcia • współpraca z rodziną ucznia, rodziną zastępczą
<i>Niedostatek ekonomiczny</i>	• współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej (obiady, wyjazdy zimowe i letnie) • zwolnienia ze składek ubezpieczeniowych

	• paczki świąteczne
Skutki pandemii	Ponowna integracja zespołów klasowych, wsparcie psychiczne, pomoc psychologiczno-pedagogiczna – widoczne następstwa w relacjach między uczniami
Skutki wybuchu wojny	Integracja zespołów klasowych, wsparcie psychiczne, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, zajęcia języka polskiego, wsparcie materialne dla rodzin z Ukrainy

Formy i zasady nagradzania uczniów wyróżniających się swoim zachowaniem

POSTAWA	WYRÓŻNIENIE/NAGRODA
Udział w konkursach artystycznych, profilaktycznych, zawodach sportowych Osiągnięcia artystyczne, sportowe Znaczące osiągnięcia artystyczne Najlepsze wyniki w sporcie	• nagradzanie przynajmniej dyplomem za udział • pochwała wychowawcy klasy ogłoszona w obecności wszystkich uczniów w klasie i na klasowym zebraniu rodziców • pochwała w Librusie • wnioskowanie o stypendia sportowe, artystyczne • nagrody • tytuł i nagroda „Artysta roku” • tytuł i nagroda „Sportowiec roku”
Postawy prospołeczne (udział w wolontariacie, akcjach charytatywnych, pomoc innym w nauce) Wyróżniająca postawa w pracach społecznych na rzecz szkoły	• pisemne podziękowanie dla ucznia i rodziców • pochwała w Librusie • pochwała wychowawcy klasy ogłoszona w obecności wszystkich uczniów w klasie i na klasowym zebraniu rodziców • tytuł i nagroda „Społecznik roku”
Postawy patriotyczne (godne reprezentowanie szkoły)	• pisemne podziękowanie dla ucznia i rodziców • pochwała w Librusie • pochwała wychowawcy klasy ogłoszona w obecności wszystkich uczniów w klasie i na klasowym zebraniu rodziców

Zachowania związane z nieprzestrzeganiem norm społecznych

ZACHOWANIE	MOŻLIWE KONSEKWENCJE
Wagary, ucieczki z zajęć	- rozmowa z wychowawcą, rodzicem, pedagogiem - obowiązek szybkiego uzupełnienia zaległości - dyskusja wewnątrzklasowa - wpływ na ocenę zachowania - kontakt z odpowiednimi instytucjami
Konflikty z użyciem siły	- rozmowa z wychowawcą, rodzicem, pedagogiem - przypomnienie zasad kulturalnego i spokojnego rozwiązywania konfliktów - powiadomienie policji (w szczególnych sytuacjach) - wpływ na ocenę zachowania
Agresja werbalna wobec kolegów	- rozmowa wychowawcza - dyskusja w klasie na temat kultury słowa - rozmowa z rodzicem w obecności ucznia - wpływ na ocenę zachowania
Niekulturalna postawa wobec pracowników szkoły	- rozmowa wychowawcza - polecenie powtórzenia czynności w sposób kulturalny i grzeczny - wpływ na ocenę zachowania - praca społeczna na terenie szkoły - wpływ na ocenę zachowania
Niewłaściwe zachowanie w Internecie, agresja słowna, hejt, cyberprzemoc	- rozmowa z wychowawcą, rodzicem, pedagogiem - przypomnienie zasad właściwego korzystania z mediów cyfrowych - w szczególnych sytuacjach powiadomienie policji - wpływ na ocenę zachowania
Używanie telefonu niezgodne z regulaminem	- upomnienie nauczyciela - ewentualnie: przekazanie wyłączanego telefonu do depozytu i odbiór urządzenia przez rodziców - odnotowanie sytuacji przez wychowawcę - wpływ na ocenę zachowania
Wymuszania, przemoc psychiczna	- rozmowa i spotkanie z wychowawcą, pedagogiem, rodzicem - wpływ na ocenę zachowania - wykluczenie z zabaw, imprez, wycieczek
Dewastacja mienia/sprzętu	- naprawienie szkody - powiadomienie rodziców - konsekwencje finansowe - dotatkowa praca na rzecz szkoły - wpływ na ocenę zachowania
Picie alkoholu/ napojów energetyzujących	- rozmowa wychowawcza - powiadomienie rodziców i dyrekcji szkoły - polecenie napisania referatu na temat szkodliwości picia alkoholu/ napojów energetyzujących - zakaz uczestnictwa w zabawach, dyskotekach, wycieczkach - objęcie pomocą psychologiczno- pedagogiczną - w przypadku powtórnego zachowania – poinformowanie stosownych instytucji

	wpływ na ocenę zachowania
<i>Palenie papierosów/ e-papierosów</i>	- rozmowa wychowawcza - powiadomienie rodziców - polecenie napisania referatu na temat szkodliwości palenia - zakaz uczestnictwa w zabawach, dyskotekach, wycieczkach - objęcie pomocą psychologiczno- pedagogiczną
<i>Środki psychoaktywne</i>	- rozmowa wychowawcza - powiadomienie rodziców - objęcie pomocą psychologiczno- pedagogiczną - skierowanie do instytucji wspomagających uzależnionych w drodze do wyleczenia - zakaz uczestnictwa w zabawach, dyskotekach, wycieczkach - wpływ na ocenę zachowania
<i>Wyjście poza teren szkoły</i>	- rozmowa wychowawcza - powiadomienie rodziców - wpływ na ocenę zachowania

W przypadku wystąpienia na terenie szkoły sytuacji zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu, zgodnie ze statutem szkoły stosuje się obowiązujące w szkole procedury. (W związku z nowelizacją ustaw dotyczących ochrony małoletnich, do programu zostały dopisane procedury, które zostaną poddane ewaluacji przed aktualizacją statutu szkoły).

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻENIA

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- 1) przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy;*
- 2) wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły;*
- 3) wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im uzyskaną informację; przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności.*

W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym;

4) jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (np. specjalistę ds. nieletnich);

5) w przypadku, gdy szkoła wykorzystała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji;

6) w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.
2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki: 1) powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, dyrektora, pedagoga, psychologa; 2) odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie; 3) jeżeli stan ucznia wymaga interwencji medycznej, należy natychmiastowo wezwać służby medyczne; 4) zawiadamia o tym fakcie rodziców, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły; gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje przedstawiciel służb medycznych po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły; 5) dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób; 6) jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub innej substancji psychoaktywnej na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
3. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk, powinien podjąć następujące kroki: 1) nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy; 2) powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję; 3) po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki: 1) nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją; nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji. 2) o swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa. 3) w przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy; 4) jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji; wcześniej próbuje ustalić, w jaki

sposób i od kogo, uczeń nabył substancję; całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

5. Jeżeli nauczyciel lub pracownik obsługi zaobserwuje u ucznia objawy, które mogą wskazywać na infekcję dróg oddechowych (w szczególności temperatura powyżej 38° C, kaszel, duszności), powinien:

- 1) odizolować ucznia w odrębnym pomieszczeniu lub w wyznaczonym miejscu, zapewniając minimum 2 m odległości od innych osób, i niezwłocznie powiadomić rodziców/ opiekunów o konieczności pilnego odebrania ucznia ze szkoły (rekomendowany własny środek transportu).
- 2) osobą wyznaczoną do opieki nad uczniem w pomieszczeniu do izolacji do czasu przybycia rodziców do szkoły jest woźna. W przypadku nieobecności woźnej Dyrektor szkoły wyznacza inną osobę.

6. W przypadku powzięcia informacji o samookaleczeniu się ucznia, nauczyciel powinien:

- 1) Podjąć rozmowę w sposób tak naturalny jak tylko potrafi. Jeśli trudno Ci rozpocząć rozmowę z uczniem, powiedz mu o tym.
- 2) Zaczynij od podania bezpośredniej przyczyny rozmowy oraz okazania troski i chęci pomocy.
- 3) Uważnie słuchaj, zadawaj krótkie pytania. Posługuj się prostym językiem, nie przerywaj i nie oceniaj tego o czym mówi uczeń.
- 4) Znajdź na taką rozmowę czas i miejsce, taka rozmowa nie może odbyć się na korytarzu szkolnym.
- 5) W rozmowie o samookaleczeniu, pytaj także o myśli i zamiary samobójcze. Analogicznie w rozmowie o myślach i zamiarach samobójczych pytaj o samouszkodzenia.
- 6) skoncentruj się w rozmowie na uczuciach, problemach sposobach ich rozwiązania a nie na samookaleczeniach i samobójstwie.
- 7) Dostrzegaj perspektywę ucznia – jak widzi teraz sytuację i co go najbardziej obciąża. Nie podawaj przykładów ze swojego życia, szczególnie tych, w których chciałbyś powiedzieć jak ty lub inni radzicie sobie w trudnych sytuacjach.
- 8) Nie mów niczego co zwiększyłoby poczucie wstydu i winy. Uznaj realność bólu ucznia. Nie strasz szpitalem psychiatrycznym.
- 9) Powiedz uczniowi o następnych krokach – o poinformowaniu dyrektora i rodziców. Ustal zasady kontaktu z rodzicami tj. być może wolałby, aby pierwszy dowiedział się z któryś rodziców.
- 10) Zachęć do korzystania ze wsparcia na zewnątrz - u specjalistów udzielających pomocy w przypadku samookaleczeń i zachowań samobójczych.
- 11) Jeżeli masz obawy co do ucznia, nie pozwól, aby samo opuścił szkołę.
- 12) Zainteresuj się dalszymi losami ucznia i dopytaj o jego spostrzeżenia z rozmowy, o reakcję rodziców i o to, jak sobie radzi.

WAŻNE!

- Nie składaj obietnic, których nie będziesz w stanie dotrzymać.
- Nie nalegaj, aby uczeń pokazał ci swoje samookaleczenia i opisywał, w jaki sposób się rani.
- Nie umawiaj się z uczniem na to, żeby przestał się samookaleczać. Jest to ważny mechanizm radzenia sobie z trudnościami, takie prośby mogą okazać się nieskuteczne.

7. W przypadku uzyskania informacji o dziecku w sytuacji oznak przemocy domowej nauczyciel powinien:

- 1) Jeśli istnieje uzasadnione podejrzenie, że stosowana jest przemoc wobec dziecka, zadaniem dyrektora/ pedagoga/psychologa jest założenie niebieskiej karty.
- 2) Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza Niebieska Karta – A w obecności

dziecka oraz rodzica lub opiekuna prawnego.

3) W przypadku, gdy rodzic jest sprawcą przemocy, wówczas kartę wypełnia się w obecności najbliższej pełnoletniej osoby.

4) Ofierze przekazuje się formularz Niebieska Karta – B. Jeżeli przemoc dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz ten przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu.

5) Wypełniony formularz Niebieska Karta – A szkoła przekazuje przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

8.Procedura w przypadku ujawnienia zdarzeń o charakterze cyberprzemocy:

1) Za cyberprzemoc uważa się wszelkie formy przemocy z użyciem mediów elektronicznych, głównie Internetu i telefonów komórkowych.

2) Ujawnienie zjawiska cyberprzemocy wymaga podjęcia w Szkole konkretnych działań interwencyjnych.

3) Każda osoba, która podejrzewa lub ma pewność o zaistnieniu cyberprzemocy ma obowiązek zgłosić ten fakt wychowawcy klasy, pedagogowi lub psychologowi szkolnemu, ewentualnie innemu nauczycielowi, który ma obowiązek zgłosić sprawę pedagogowi lub psychologowi szkolnemu.

4) Pedagog, psycholog szkolny i dyrektor Szkoły wraz z wychowawcą ofiary lub/i sprawcy dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie:

- ustalenie okoliczności zdarzenia, jego przyczyn i skutków,
- ustalenie sprawcy (jeżeli jest on nieznany),
- przeprowadzenie rozmów z ofiarą, sprawcą i świadkami,
- zabezpieczenie dowodów (w miarę możliwości).

5) Rozmowy z ofiarą, sprawcą i świadkami prowadzone są w sposób dyskretny, z zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom zdarzenia. Mają one na celu wyjaśnienie przyczyn i skutków zaistniałej sytuacji, a w przypadku sprawcy cyberprzemocy także uświadomienie odpowiedzialności prawnej za popełnione czyny.

6) O sytuacji stosowania cyberprzemocy powiadamiani są rodzice uczniów, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

7) Rodzice ofiary cyberprzemocy podejmują decyzję o zgłoszeniu sprawy na Policję lub do Sądu Rodzinnego.

8) W przypadku, kiedy nieznany jest sprawca cyberprzemocy, Szkoła w porozumieniu z rodzicami ofiary, zgłasza sprawę na Policję.

9) W przypadku, gdy rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy ze Szkołą, a uczeń nie

zaniechał dotychczasowego postępowania, Szkoła powiadamia Zespół ds. Nieletnich lub Sąd Rodzinny

10) Z przeprowadzonych działań, w tym z rozmów z ofiarą, sprawcą, świadkami i rodzicami uczniów, sporządza się notatkę służbową.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZŁAMANIA REGULAMINU KORZYSTANIA Z TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH/URZĄDZEŃ EKRANOWYCH

Naruszenie przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych/urządzeń ekranowych na terenie szkoły skutkuje przekazaniem telefonu/urządzenia do „depozytu” znajdującego się w sekretariacie szkoły lub w gabinecie wicedyrektora. Przypadek ten zostaje odnotowany przez wychowawcę klasy.

- *Na lekcji:*
 - a. *Po dwukrotnym stwierdzeniu naruszenia przez ucznia pkt. 7 i 8 z powyższego regulaminu, nauczyciel prosi o wyłączenie telefonu oraz o położenie urządzenia na jego biurku*
 - b. *Po zakończonej lekcji uczeń wraz z nauczycielem oddają urządzenie do „depozytu”.*
 - c. *Szkoła niezwłocznie powiadamia rodzica o zaistniałej sytuacji.*
 - d. *Urządzenie odbierają rodzice lub prawni opiekunowie ucznia.*
- *Podczas przerwy międzylekcyjnej*
 - a. *Po dwukrotnym stwierdzeniu naruszenia przez ucznia pkt. 7. i 8. z powyższego regulaminu, nauczyciel prosi o wyłączenie urządzenia.*
 - b. *Po zakończonej przerwie uczeń wraz z nauczycielem przekazują urządzenie do „depozytu”.*
 - c. *Szkoła niezwłocznie powiadamia rodzica o zaistniałej sytuacji.*
 - a. *Urządzenie odbierają rodzice lub prawni opiekunowie ucznia.*
- *W przypadku, kiedy uczeń odmawia wyłączenia telefonu i oddania do depozytu*
 - a) *Nauczyciel informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy;*
 - b) *Wychowawca w trybie pilnym zawiadamia i wzywa rodziców ucznia do szkoły, ponadto wpisuje informację do dziennika elektronicznego.*
- *Kary za łamanie regulaminu:*
 - a) *Wychowawca klasy udziela pouczenia i upomnienia uczniowi, który jeden raz naruszył obowiązujące w szkole zasady korzystania z telefonów komórkowych/urządzeń ekranowych;*
 - b) *Ponowne złamanie regulaminu skutkuje obniżeniem ilości punktów, które są brane pod uwagę przy wystawianiu ocen z zachowania.*

- *Wszelkie objawy permanentnego łamania regulaminu mogą być traktowane jako przejaw demoralizacji i skutkować obniżeniem oceny z zachowania nawet do nieodpowiedniej oraz skierowaniem sprawy do sądu rodzinnego.*

Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej ewaluacji (ankiety czynników chroniących – czynników ryzyka, wywiady, konsultacje, analizy sprawozdań specjalistów i nauczycieli i arkusza oceny sytuacji wychowawczej w szkole):

1. *Szczególnie zadbać o sferę bezpieczeństwa dla dzieci, które nie odnajdują się w grupie szkolnej.*
2. *W miarę możliwości zwiększyć ilość zajęć profilaktycznych i informacyjnych na temat substancji psychoaktywnych (podczas godzin wychowawczych, zajęć w grupach ze specjalistami).*
3. *Pozostawać w dobrej współpracy z instytucjami pomocowymi dla osób uzależnionych i współuzależnionych.*
4. *Kontynuować działania dotyczące bezpiecznego poruszania się po Internecie i korzystaniu z urządzeń cyfrowych.*

Zasady ewaluacji:

- *Ocena stopnia realizacji programu przeprowadzana jest dwa razy w ciągu roku szkolnego
- po pierwszym i drugim semestrze.*
- *Informacje dotyczące oceny stopnia realizacji programu zawarte są w arkuszach klasyfikacyjnych poszczególnych oddziałów klasowych i znajdują się w dokumentacji szkoły.*
- *Wszyscy nauczyciele wypełniają kwestionariusz dotyczący realizacji zadań programu.*
- *Zespół monitorujący realizację programu przygotowuje dwa razy w ciągu roku ocenę sytuacji wychowawczej.*

*Program **wychowawczo-profilaktyczny** został uchwalony przez Radę rodziców w porozumieniu z Radą pedagogiczną szkoły*

*.....
w w dniu*

Opracował zespół w składzie:

Przemysław Grąbkowski

Katarzyna Bednarek

Małgorzata Bulska

Roman Kacprzak

Joanna Marciniak

Dagmara Woźniak